

Särskilda regler för viss utbildning med musikalisk inriktning

---

Sammanfattning

Utbildningsutskottet behandlar i detta betänkande regeringens proposition 2013/14:229 Särskilda regler för viss utbildning med musikalisk inriktning och två motioner som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås att regeringen ska få besluta att färdighetsprov i musik får utgöra villkor för antagning och grund för urval till utbildning i förskoleklassen och årskurs 1–3 i grundskolan vid eller inom en viss skol-enhet. Ett sådant beslut ska bara få fattas om färdighetsprov användes vid antagning eller urval till utbildning i den skolform och, om ansökan gäller grundskolan, i de årskurser som ansökan avser före utgången av juni 2011 och det finns särskilda skäl. Förslaget innebär ändringar i skollagen (2010:800).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 22 juli 2014.

Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna.

I betänkandet finns en reservation (MP, V) och ett särskilt yttrande (S).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Särskilda regler för viss utbildning med musikalisk inriktning	5
Reservationen	11
Särskilda regler för viss utbildning med musikalisk inriktning (MP, V)	11
Särskilt yttrande	13
Särskilda regler för viss utbildning med musikalisk inriktning (S)	13
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	14
Propositionen	14
Följdmotionerna	14
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	15
Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)	15

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Särskilda regler för viss utbildning med musikalisk inriktning

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800). Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:229 och avslår motionerna 2013/14:Ub22 och 2013/14:Ub23.

Reservation (MP, V)

Stockholm den 12 juni 2014

På utbildningsutskottets vägnar

Tomas Tobé

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Tobé (M), Ibrahim Baylan (S), Betty Malmberg (M), Louise Malmström (S), Tina Acketoft (FP), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (FP), Jabar Amin (MP), Yvonne Andersson (KD), Carina Herrstedt (SD), Michael Svensson (M), Adnan Dibrani (S), Björn Samuelson (M), Cecilia Dalman Eek (S) och Wiwi-Anne Johansson (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utskottet regeringens proposition 2013/14:229 Särskilda regler för viss utbildning med musikalisk inriktning och två motioner som väckts med anledning av propositionen. En redovisning av motionerna finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag återges i bilaga 2.

Bakgrund

Bakgrunden till ärendet är att en arbetsgrupp inom Utbildningsdepartementet har haft i uppdrag att utarbeta förslag till vissa ändringar i skollagen (U2013/467/SAM). Uppdraget redovisades den 23 oktober 2013 i departementspromemorian Vissa skollagsfrågor – Del 1 (U2013/6278/S). Promemorian har remissbehandlats. Efter remissbehandlingen har förslaget delvis ändrats. Skolverket, Skolinspektionen, Sveriges Kommuner och Landsting och Friskolornas riksförbund har fått möjlighet att lämna synpunkter på det ändrade förslaget.

Lagrådet har yttrat sig i ärendet. Regeringen har följt förslagen till förtydliganden från Lagrådet. Övriga synpunkter från Lagrådet behandlas i propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att regeringen ska få besluta att färdighetsprov i musik får utgöra villkor för antagning och grund för urval till utbildning i förskoleklassen och årskurs 1–3 i grundskolan vid eller inom en viss skol-enhet. Ett sådant beslut ska bara få fattas om färdighetsprov användes vid antagning eller urval till utbildning i den skolform och, om ansökan gäller grundskolan, i de årskurser som ansökan avser före utgången av juni 2011 och det finns särskilda skäl. Förslaget innebär ändringar i skollagen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 22 juli 2014.

Utskottets överväganden

Särskilda regler för viss utbildning med musikalisk inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) när det gäller särskilda regler för viss utbildning med musikalisk inriktning. Riksdagen avslår två motioner om avslag på propositionen.

Jämför reservation (MP, V) och särskilt yttrande (S).

Propositionen

Bakgrund – tidigare och nuvarande reglering

I förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet fanns bestämmelser enligt vilka hänsyn till färdighetsprov fick tas vid antagning till utbildning som krävde att de sökande hade speciella färdigheter i musik eller dans. Bestämmelserna gällde såväl fristående grundskolor som, fr.o.m. den 1 juli 1999, fristående förskoleklass. För grundskolor med offentlig huvudman fanns ingen motsvarande reglering. Enligt praxis fanns det dock ett visst utrymme för att använda färdighetsprov i bl.a. musik vid antagning till skolor med sådan profil (jfr prop. 2009/10:165 s. 371). Förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet upphävdes den 15 april 2011, men fortsatte att gälla för utbildning till utgången av juni samma år.

I skollagen (2010:800), som med vissa undantag tillämpas på utbildning och annan verksamhet fr.o.m. den 1 juli 2011, är utgångspunkten att det inte är tillåtet med tester och prov som urvalsinstrument. För såväl förskoleklassen som grundskolan gäller att tester och prov inte får utgöra villkor för antagning eller grund för urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får heller inte utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör. För förskoleklassen och årskurs 1–3 i grundskolan är förbudet absolut (9 kap. 6 § och 10 kap. 9 §). För utbildning fr.o.m. årskurs 7 och, om det finns särskilda skäl, fr.o.m. årskurs 4 finns däremot ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter som innebär undantag från förbudet mot tester och prov för antagning, urval och fortsatt utbildning (10 kap. 9 § andra stycket).

I skolförordningen (2011:185) anges att en huvudman som anordnar utbildning i grundskolan som kräver att eleven har särskilda färdigheter i bild, idrott och hälsa, musik eller slöjd får använda färdighetsprov för antagning, urval och fortsatt utbildning fr.o.m. årskurs 7 (9 kap. 25 §). Om det

finns särskilda skäl med hänsyn till utbildningens innehåll och inriktning får Skolinspektionen besluta att en sådan huvudman får använda färdighetsprov redan fr.o.m. årskurs 4 (9 kap. 26 §). När färdighetsprov används som grund för urval till en viss skolenhet får ingen annan urvalsgrund tillämpas (9 kap. 27 §). Regleringen gäller både kommunala och enskilda huvudmän.

Regeringens förslag

I propositionen föreslås att efter ansökan från en huvudman ska regeringen få besluta att färdighetsprov i musik får utgöra villkor för antagning och grund för urval till utbildning i förskoleklassen och årskurs 1, 2 eller 3 i grundskolan vid eller inom en viss skolenhet. Ett sådant beslut ska bara få fattas om färdighetsprov användes vid antagning eller urval till utbildning i den skolform och, om ansökan gäller grundskolan, de årskurser som ansökan avser före utgången av juni 2011 och det finns särskilda skäl. När färdighetsprov används som grund för urval till en skolenhet ska ingen annan urvalsgrund få tillämpas. Om en huvudman har tagit emot en elev i förskoleklassen efter att eleven har genomfört ett färdighetsprov, ska färdighetsprov inte få användas på nytt som villkor för att eleven ska få fortsätta sin utbildning vid samma skolenhet eller inom samma elevgrupp i årskurs 1.

Innan den nya skollagen började tillämpas fanns det enligt regeringen ett litet antal skolor där utbildningen redan i förskoleklassen eller i grundskolans lägre årskurser hade en tydlig inriktning mot musikämnet och där hänsyn till färdighetsprov i musik togs vid antagningen. Det finns exempel på att färdighetsprov användes dels vid antagning till utbildning i förskoleklassen, dels för att fylla restplatser i såväl årskurserna 1–3 som övriga årskurser i grundskolan. Skollagens bestämmelser innebär inget hinder mot att ge utbildning i förskoleklassen och grundskolans lägre årskurser en tydlig inriktning mot musik. Däremot är det enligt skollagen inte längre möjligt att använda färdighetsprov som villkor för antagning eller grund för urval till utbildning i förskoleklassen eller årskurs 1–3 i grundskolan.

En rad remissinstanser framhåller den stora betydelse som musikprofilerade skolor har haft för utbildningen av musiker i Sverige och anser att det är av stor vikt att återinföra möjligheten att använda färdighetsprov i sådan verksamhet vid antagning till utbildning i förskoleklassen och grundskolans lägre årskurser. De argument som har förts fram är att det inte är möjligt att bedriva utbildning med stark musikprofil om man inte genom ett färdighetsprov kan säkerställa att de barn som antas till utbildningen har fallenhet och intresse för musik, att vissa grundläggande förutsättningar finns redan i tidiga år för att man på bästa sätt ska kunna utveckla barnens potential och att proven är viktiga för att särskilda kvaliteter i undervisningen ska kunna utvecklas. Det har också sagts att proven är viktiga för barnens upplevelse under studietiden, eftersom ett barn som antas

till en intensivt musikinriktad utbildning utan att ha intresse och fallenhet för ämnet annars försätts i en pressande situation som är pedagogiskt olycklig.

En del remissinstanser har dock fört fram synpunkter i motsatt riktning. Det har ifrågasatts om det går att göra kvalificerade bedömningar av om barn i så låg ålder kommer att kunna följa en utbildning med musikinriktning. Ett annat argument mot färdighetsprov är att själva proven kan ha negativa konsekvenser för barnen. Det har också förts fram att elever bör ha fått möjlighet att utveckla sina färdigheter genom skolundervisning innan de provas. Ytterligare argument är att utbildningen inte blir likvärdig och att alla inte får lika tillgång till denna om färdighetsprov införs. När det gäller förskoleklassen har det särskilt förts fram att elever som avstår från att delta i denna skolform hamnar i ett sämre läge.

Det finns alltså, konstaterar regeringen i propositionen, argument såväl för som mot att återinföra en möjlighet att använda färdighetsprov vid antagning till utbildning i förskoleklassen och årskurs 1–3 i grundskolan. Det är dock enligt regeringen tydligt att förbudet mot färdighetsprov när det gäller sådan utbildning har försämrat förutsättningarna att driva vissa musikprofilerade utbildningar. De remissinstanser som är verksamma inom musikområdet har påtalat att utbildningarna har stor betydelse för svenskt musikliv. Regeringen anser enligt propositionen att det inte finns några skäl att ifrågasätta den uppfattningen. Regeringen utgår därför från att dessa utbildningar har varit viktiga och att de har en betydelsefull roll att spela även i framtiden.

En viktig faktor vid bedömningen av om en möjlighet att använda färdighetsprov ska återinföras är enligt regeringen att det är sådana remissinstanser som är direkt involverade i svenskt musikliv som framfört att färdighetsproven har avgörande betydelse för möjligheten att fortsätta driva vissa utbildningar. Utgångspunkten bör därför, enligt regeringens mening, vara att någon form av möjlighet att använda färdighetsprov ska återinföras i förskoleklassen och de lägre årskurserna i grundskolan om det inte finns starka sakliga skäl som talar mot detta.

Regeringen framhåller vidare att man har förståelse för uppfattningen att det kan vara svårt att bedöma om ett barn i låg ålder kan tillgodogöra sig en utbildning med musikinriktning och att detta kan vara ett argument mot proven. Sådana bedömningar gjordes dock innan den nu gällande skollagen började tillämpas, och det finns inget som tyder på att de prov som gjordes då inte skulle ha varit effektiva för att avgöra de sökandes möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Det finns därför inte anledning att avstå från att återinföra möjligheten att använda färdighetsprov av det skälet. Proven bör också, enligt regeringens mening, kunna utformas på ett sådant sätt att de inte blir en negativ upplevelse för barnen. Regeringen förutsätter också att proven utformas på detta sätt eftersom barnets bästa enligt skollagen ska vara utgångspunkt i såväl förskoleklassen som grundskolan (1 kap. 10 §). Det huvudsakliga syftet med färdighetsprov vid

antagning är att avgöra om de sökande har förutsättningar att tillgodogöra sig den aktuella utbildningen och, om antalet sökande är fler än antalet platser, vilka sökande som har de bästa förutsättningarna att göra detta. Det är alltså fråga om ett prognosverktyg som måste anpassas med hänsyn till åldern hos de sökande. Yngre barn har av naturliga skäl sällan utvecklat några mer omfattande färdigheter inom musik. Antagningsprov inför förskoleklassen och grundskolans lägre årskurser skulle därför snarare testa de sökandes fallenhet för det aktuella ämnet, än de färdigheter de hunnit förvärva.

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 §). Att utbildningen ska vara likvärdig innebär dock inte att den ska vara likadan överallt. I stället ska kvaliteten i verksamheten vara så hög att de fastställda målen kan uppnås oavsett var i landet verksamheten bedrivs (se prop. 2009/10:165 s. 638). Enligt regeringens mening kan användning av färdighetsprov i musik inte anses vara oförenlig med principen om likvärdighet. Varje huvudman ansvarar nämligen för att de elever som tas emot får en utbildning som uppfyller kraven i skolans styrdokument, oavsett om ett färdighetsprov använts eller inte.

Regeringen anser sammanfattningsvis att en möjlighet att använda färdighetsprov i musik vid antagning och urval till utbildning i förskoleklassen och årskurs 1–3 i grundskolan bör införas på nytt när det gäller utbildningar där färdighetsprov tidigare har använts i enlighet med de föreskrifter och den praxis som gällde innan den nya skollagen började tillämpas.

Möjligheten att använda sig av färdighetsprov i förskoleklassen och årskurserna 1–3 är ett undantag från huvudregeln. Den bör därför, enligt regeringen, användas restriktivt. Det är endast ett fåtal skolor med starkt profilerad musikutbildning som tidigare med framgång använt sig av färdighetsprov. Dessa skolor bör enligt regeringens mening kunna få möjlighet att fortsätta att bedriva sin verksamhet på samma sätt som tidigare. Regeringen ser dock inget behov av att utöka denna möjlighet att använda färdighetsprov till att omfatta även andra skolor som inte tidigare bedrivit sådan verksamhet och därmed inte heller har en väl inarbetad erfarenhet av sådana prov.

Att färdighetsprov använts tidigare bör dock inte vara en tillräcklig förutsättning för att prov ska kunna få användas igen. Det bör också krävas att det finns särskilda skäl. Vilka skäl som helst kan alltså inte läggas till grund för ett positivt beslut, utan det ska röra sig om kvalificerade skäl. Sådana skäl kan t.ex. vara att det rör sig om en utbildning där färdighetsprov användes så länge det var möjligt och vars mål är att eleverna efter avslutad utbildning i förskoleklassen och grundskolan ska kunna påbörja en profilerad musikutbildning i gymnasieskolan. Det handlar i sådana fall om en utbildning som har utformats med utgångspunkt i att eleverna

löpande ska göra sådana framsteg i musik som kräver att de har fallenhet och intresse för ämnet redan i förskoleklassen eller i grundskolans lägre årskurser.

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Ub22 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) föreslås att riksdagen ska avslå propositionen. Enligt motionärerna är det inte rimligt att barn i en så pass ung ålder som fem sex år genomgår antagningsprov. Små barn ska inte utsättas för situationen att bli bortvalda och den betydelse det kan ha för utvecklingen av barnens självkänsla. Vidare bör, precis som när det gäller alla andra ämnen och inriktningar inom skolan, alla barn ha lika stor rätt att utveckla sina kunskaper och färdigheter inom ramen för en utbildning innan eventuella urval sker. Motionärerna menar vidare att principerna om barnets bästa och alla barns lika rätt till utbildning måste väga tyngre än intresset av återväxt i den musikaliska verksamheten.

I motion 2013/14:Ub23 av Tina Ehn (MP) föreslås att riksdagen ska avslå propositionen. Enligt motionären ska inte barn i en så tidig ålder som fem sex år genomgå antagningsprov. De konsekvenser som detta kan innebära för barnen är inte analyserade i propositionen. Motionären ifrågasätter vidare om det går att göra kvalificerade bedömningar av om barn som är fem år gamla kommer att klara av en utbildning i musik under de år som följer. Om det är återväxt i de klassiska orkestrarna som regeringen är ute efter med sitt förslag, är det enligt motionären mycket viktigare och effektivare att skapa ett allmänt musikintresse hos många barn än att tidigt skapa elitutbildningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis betona att flera remissinstanser som är direkt involverade i svenskt musikliv framhåller att de skolor som har en stark musikprofil redan i förskoleklassen eller grundskolans lägre årskurser har stor betydelse för att säkra återväxten av nya generationer av professionella musiker i Sverige. De framför vidare att det anses värdefullt för dessa utbildningar med starkt musikaliskt inriktning om man genom färdighetsprov kan säkerställa att de barn som antas till utbildningen har fallenhet och intresse för musik. Utskottet ser inga skäl att ifrågasätta den uppfattningen.

Som framgått ovan pekar emellertid såväl motionärerna som en del remissinstanser på att det finns argument mot att återinföra en möjlighet att använda färdighetsprov. Utskottet anser dock i likhet med regeringen att argumenten för att åter ge möjlighet att använda färdighetsprov är starkare. Utskottet vill särskilt understryka att det framkommit från remissinstanser direkt involverade i svenskt musikliv att det är tydligt att förbudet mot färdighetsproven försämrat möjligheten att driva vissa musikprofile-

rade utbildningar och att ett återinförande av färdighetsproven har avgörande betydelse för att driva dessa. Utskottet har i likhet med regeringen förståelse för uppfattningen att det kan vara svårt att bedöma om ett barn i låg ålder kan tillgodogöra sig en utbildning med musikinriktning och att detta kan vara ett argument mot proven. Sådana bedömningar gjordes dock även innan den nu gällande skollagen började tillämpas och det finns inget som tyder på att de prov som gjordes då inte skulle ha varit effektiva för att avgöra de sökandes möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Utskottet utgår vidare från att proven utformas med barnens bästa för ögonen (jfr 1 kap. 10 § skollagen). Utskottet delar vidare regeringens uppfattning att det huvudsakliga syftet med färdighetsprov vid antagningen är att avgöra om de sökande har förutsättningarna för att tillgodogöra sig den aktuella utbildningen och, om antalet sökande är fler än antalet, vilka sökande som har bäst förutsättningar att göra detta. Det är alltså fråga om ett prognosverktyg som måste anpassas med hänsyn till åldern hos de sökande. Yngre barn har av naturliga skäl sällan utvecklat några mer omfattande färdigheter inom musik. Antagningsprov inför förskoleklassen och grundskolans lägre årskurser skulle därför snarare testa de sökandes fallenhet för det aktuella ämnet, än de färdigheter de hunnit förvärva.

Möjligheten att använda färdighetsprov i förskoleklassen och årskurserna 1–3 är ett undantag från huvudregeln i skollagen om ett absolut förbud mot tester och prov som urvalsinstrument när det gäller dessa elever. Utskottet vill i det sammanhanget påminna om att det är en restriktiv användning av färdighetsprov som föreslås i propositionen eftersom det endast är det fåtal skolor med starkt profilerad musikutbildning som tidigare, innan den gällande skollagen började tillämpas, med framgång använt sig av färdighetsprov som kan komma i fråga. Hos dessa skolor ska färdighetsproven vidare bara omfatta de skolformer och årskurser där färdighetsprov användes tidigare. Att färdighetsprov använts tidigare av en huvudman och det därmed finns en gedigen erfarenhet av färdighetsprov är dock inte en tillräcklig förutsättning för att regeringen vid prövningen av en ansökan ska bevilja en huvudman tillstånd att använda sig av färdighetsprov. Det krävs också särskilda skäl. Ett positivt beslut kräver sålunda även kvalificerade skäl. Utskottet ställer sig bakom den restriktiva syn på användningen av färdighetsprov som lagförslaget ger uttryck för.

Även i övrigt anser utskottet att förslaget på rättslig reglering är väl avvägt.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens proposition och avstyrker motionerna 2013/14:Ub22 (V) och 2013/14:Ub23 (MP).

Reservationen

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstagande har föranlett följande reservation. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Särskilda regler för viss utbildning med musikalisk inriktning (MP, V)

av Jabar Amin (MP) och Wiwi-Anne Johansson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:Ub22 och 2013/14:Ub23 samt avslår proposition 2013/14:229.

Ställningstagande

I propositionen föreslår regeringen att vissa utbildningar med musikalisk inriktning ska få möjlighet att införa färdighetsprov vid antagning till utbildning i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3. Som argument för förslaget anges huvudsakligen betydelsen av att säkra återväxten av professionella musiker, men också att man vill försäkra sig om att barn som antas till en sådan utbildning har fallenhet och intresse för musik så att barnets eget, inte enbart föräldrarnas, intresse ska vara avgörande. Vi anser dock att förslaget bör avslås av i huvudsak följande skäl:

Det är inte rimligt att barn i en så pass ung ålder som fem sex år genomgår antagningsprov. Små barn ska inte utsättas för den svåra situation det kan innebära att bli bortvald och vad det kan betyda för den viktiga utvecklingen av barnets självkänsla när det gör både sig själv och föräldrarna besvikna. I förslaget analyseras inte heller vad möjligheten till tidig selektion kan innebära för förväntningarna på de barn som klarar antagningsprovet.

I likhet med Skolinspektionen ifrågasätter vi dessutom om det går att göra kvalificerade bedömningar av om barn som är fem sex år kommer att klara av en utbildning i musik under de år som följer. Precis som när det gäller alla andra ämnen och inriktningar inom skolan bör alla barn ha lika stor rätt att utveckla sina kunskaper och färdigheter inom ramen för en utbildning innan eventuella urval sker. Vi anser således att principerna om barnets bästa och alla barns lika rätt till utbildning måste väga tungt.

Förslaget kan också paradoxalt nog och tvärt emot regeringens intentioner med förslaget medföra negativa konsekvenser när det gäller att säkra återväxten av professionella musiker. En tidig uteslutningsprocess skulle

nämligen hindra elever som utvecklar fallenhet för musik senare från att ta del av utbildningen. Skolverket har också i sitt remissvar påpekat att det finns skolforskning som visar på fördelarna med ett inkluderande synsätt när det gäller gruppindelningar och att heterogena grupper generellt har en positiv påverkan på lärandet i hela elevgruppen. Om det är återväxten av musiker till de klassiska orkestrarna som regeringen är ute efter, är det mycket viktigare att vi lyckas skapa ett allmänt musikintresse hos många barn.

Det anförda innebär att vi anser att riksdagen bör avslå propositionen.

Särskilt yttrande

Särskilda regler för viss utbildning med musikalisk inriktning (S)

Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Adnan Dibrani (S) och Cecilia Dalman Eek (S) anför:

Socialdemokraternas principiella hållning är att alla skolor ska vara öppna för alla barn. Därför är vi skeptiska till tidig selektering genom färdighetsprov. När regeringens utredning (departementspromemorian Vissa skollagsfrågor – Del 1 [U2013/6278/S]) föreslog att denna möjlighet skulle öppnas genom att regeringen eller den myndighet regeringen utsåg skulle få möjlighet att göra undantag från huvudregeln kände vi stor oro för att detta skulle sprida sig brett inom skolväsendet.

Regeringen har dock tagit till sig av kritiken och lämnar nu ett förslag som inte innebär att nya skolor får tillstånd att använda färdighetsprov. Förslaget innebär endast att de få skolor som enligt den lagstiftning som tidigare gällde hade tillstånd att använda färdighetsprov får fortsätta att bedriva sin verksamhet utan att sväva i ovisshet, eftersom deras verksamhet blev oförenlig med gällande reglering i och med regeringens förbiseende vid framtagandet av den nya skollagen (2010:800).

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2013/14:229 Särskilda regler för viss utbildning med musikalisk inriktning :

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).

Följdmotionerna

2013/14:Ub22 av Rossana Dinamarca m.fl. (V):

Riksdagen avslår proposition 2013/14:229 Särskilda regler för viss utbildning med musikalisk inriktning.

2013/14:Ub23 av Tina Ehn (MP):

Riksdagen avslår proposition 2013/14:229 Särskilda regler för viss utbildning med musikalisk inriktning.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)

dels att 9 kap. 6 och 18 §§ samt 10 kap. 9 och 36 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 9 kap. 6 a § och 10 kap. 9 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.**6 §**

Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller *grund för* urval till eller inom en skolenhet.

Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

6 a §

Efter ansökan från en huvudman får regeringen, trots vad som anges i 6 § första stycket, besluta att färdighetsprov i musik får utgöra villkor för antagning och grund för urval till utbildning vid eller inom en skolenhet. Ett sådant beslut får bara fattas om färdighetsprov användes vid antagning eller urval till utbildningen före utgången av juni 2011 och det finns särskilda skäl. Beslutet ska avse en viss huvudman samt en viss skolenhet eller elevgrupp.

När färdighetsprov används som grund för urval till en viss skolenhet får ingen annan urvalsgrund tillämpas.

18 §

Om det inte finns plats för alla sökande till en skolenhet med förskoleklass, ska urvalet göras på de grunder som Statens skolinspektion godkänner.

Om det inte finns plats för alla sökande till en skolenhet med förskoleklass, ska urvalet göras på de grunder som Statens skolinspektion godkänner, *om inte annat följer av ett beslut som har fattats med stöd av 6 a §.*

10 kap.

9 §

Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller *grund för* urval till eller inom en skolenhet.

Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som innebär undantag från första *stycket* för utbildning från och med årskurs 7 och, om det finns särskilda skäl, även för utbildning från och med årskurs 4. Sådana föreskrifter får innebära att bestämmelsen i 30 § första stycket om en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som innebär undantag från första *och andra styckena* för utbildning från och med årskurs 7 och, om det finns särskilda skäl, även för utbildning från och med årskurs 4. Sådana föreskrifter får innebära att bestämmelsen i 30 § första stycket om en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts.

9 a §

Efter ansökan från en huvudman får regeringen, trots vad som anges i 9 § första stycket, besluta att färdighetsprov i musik får utgöra villkor för antagning och grund för urval till utbildning i årskurs 1, 2 eller 3 vid eller inom en skolenhet. Ett sådant beslut får bara fattas om färdighetsprov användes vid antagning eller urval till utbildningen i de årskurser som ansökan avser före utgången av juni 2011 och det finns särskilda skäl. Beslutet ska avse en

viss huvudman samt en viss skolenhet eller elevgrupp.

När färdighetsprov används som grund för urval till en viss skolenhet får ingen annan urvalsgrund tillämpas.

Om huvudmannen har tagit emot en elev i förskoleklassen efter färdighetsprov enligt bestämmelserna i 9 kap. 6 a §, får färdighetsprov inte användas som villkor för att eleven ska få fortsätta sin utbildning i årskurs 1 vid samma skolenhet eller inom samma elevgrupp.

36 §

Om det inte finns plats för alla sökande, ska urvalet göras på de grunder som Statens skolinspektion godkänner, om inte annat följer av föreskrifter som meddelats med stöd av 9 § *andra stycket* eller *annars avser sådana utbildningar som avses i 6 § 2.*

Om det inte finns plats för alla sökande, ska urvalet göras på de grunder som Statens skolinspektion godkänner, om inte annat följer av

1. föreskrifter som meddelats med stöd av 9 § *tredje stycket*,

2. *andra föreskrifter som avser fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning eller särskilda utbildningar, eller*

3. *ett beslut som har fattats med stöd av 9 a §.*

Denna lag träder i kraft den 22 juli 2014.